

האשה נקנית פרק ראשון קידושין ז.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ה מהל'
אשות ה' כב סמנ
עשין מח טו"ש"ע אה"ע ס"ר
כט טע"י ה'
בז ב מיי שם ה' נא
סמנ שס טו"ש"ע שס
טע"י ג'
בז ג מיי שם ה' כב
סמנ שס טו"ש"ע
אה"ע ס"ר כ טע"י ט'
ג ד מיי פ"ה מהל'
מכרה ה"ו סמנ
עשין כב טו"ש"ע חו"מ ס"ר
ק"ט טע"י ג ד ה ו ז וע"ש
כצ"י:
גא ה ר מיי פ"ג מהל'
אשות ה"ט טו"ש"ע
אה"ע ס"ר לא טע"י ח'
גב ז מיי פ"טו מהל'
משה הקנינות
ה"ל"ג:
גב ח מיי שם ה"ד ופקק
דקריבה ודלא כר"י
[עין כ"ט]:

ג' ציון הש"ס

גב' חזור ולקחה
והקדישה. ע' ג' עין ג' ע"ב
מ"ה גמרו:

מוסף תוספות

א. דהיינו דוקא עבד כנעני
דעילה כתיב קרא
דוהתנחלתם. מ"י מגילה
כ: ד"ה שמו. ב' אלא לפי
שרומה יותר לנכסים שיש
להם אחריות נקטיה
לדברות. מ"י ה"א"ש.

תוב' ר"י הזקן

דלא מטי. הנאת ממון
לידיה שכל הממון נוטל
האחר וזה נכנס ערב.
בהדיא הנאה. דקא
מדין ליה שנתון ממון
לאחר מפני שהוא ערב
גמיר ומשעבד נפשיה.
והתקדשי לפלוני. ואחור
פלוני אומר לה חרי את
מקודשת לי בהנאה שיש
ליך בשבילי שנתון לך
פלוני המנה שתתקדשי
אצ"פ קונה האשה. אצ"פ
שינוי חסר ממון שהרי
עבד כנעני קונה עצמו
בכסף על ידי אחרים
שפורין אותו ואפילו נתן
לה הפלוני המנה על מנת
שתתקדש לו והוא אומר
לה עתה כן מקודשת
שהנאה יש לה עתה
שאם לא התקדש אף לא
במעוט כלום. ומסתבר
שאם נתאבלו המעות
קודם שיאמר לה האחר זה
הלשון שאינה מקודשת
שהרי בשעה שהוא אומר
דכי היא להו מלוה ולא
דמי להתקדשי לי בזה
לאחר שלשים יום [להלן]
נט, א. דקא מקנה. והנכד
וחור האדון קני הכסף
מיד אחרים שפורין אותו.
[הלך מנה ואקדש אני
לך]. ופי' שהוא אומר
לה הרי את מקודשת לי
בהנאת מתנה זו שקבלתי
ברצונך. נכסים שיש להם
אחריות. כגון קרקעות
ואדם איתקש לקרקע והיה
סבור המקשה שהטעם
הוא אגב שקנה המעות

אם בן הו"ר נכסים שיש להם אחריות. פי' נקונטרס לדסדס הוקש
לקרקעות דכתיב והתנחלתם אותם לרשת אחוה וקשה להסוף
קרא כתיב עבד^א אבל בן חורין לא איתקש אלא דוקא דדמי עלי
לפי שממין אותו כעבד כדאיתא צ"ק דסנהדרין (דף טו.) ועבד נמי
פלוגמא היא צ"ק דצ"ק (דף יב.)
אי כמקדשי אי כמטלטלי דמי ונראה
דלאו דוקא יש להם אחריות אלא אף
כי נמי אין להם אחריות לא מנינו
מטלטלין נקנין אגב מטלטלין דנכסים
שאין להם אחריות לא שייך בהו אגב
א"י י"ל דה"ק ע"כ אי אשה נקנית
אגב מטלטלין שדה נמי נקנה אגב
מטלטלין שהרי קנין כסף דלשה
ילפינן משדה קימה קימה ואם אין
שדה נקנה מהיכא תימי בלשה^ה:
ונפשטמו קידושי בבואה מי לא
תניא ב"ו. תימה

דבריש תמורה (דף יא.) יליף רגלה
של זו עולה ונדבר שהשגמה תלויה
בו מקרא דכתיב^ב כל אשר יתן ממנו
לה' וגבי אשה לא כתיב קראו וא"כ
מאי פריך הא לא דמו להדדי ונראה
שלכך דקדק רש"י ופירש דהא
מקודשת כלשון הקדש כדאמר לה
וכדאמר צ"ח שפירקין דלכך לה
אכ"ע כהקדש שזהם עולה אותה
כהקדש לפיכך יש להיות דינה כהקדש
אבל אם היה אומר מאורסת או
חד מהנהו לישי דלעיל (דף ג.) על
זה לא היה מקשה ונפשטמו קידושי
בכולה לפירוש זה: וחזר וקחה. הא
דנקט וחזר ולקחה ולא נקט בהמה של
שני שותפין שהקדיש כל אחד מניה
משום דלא שייך התם ועושה תמורה
ותמורתה כיוצא בה דשותפין אין
ממירין כדאמר בתמורה (דף יב.)
וצ"ק [ד"ה] (דף ג.)

ואפי' דמאן דאמר אין בולה עולה.

התם (תמורה יא.): מפרש למאן
דאמר דאין כולה עולה מה יעשה
ממנה וקאמר דימכרנה לזרי עולות
חזן מדינה הרגל שהקדיש ופריך
היאך יפטר זה מעולתו הא הו"א
ליה עולה חסירה ומשני כגון דאמר
הרי עלי עולה כמו שאמללנה^ט:
שמע

אבל קידושין אימא לא צריכא: אומר רבא ה' התקדשי לי לחצי מקודשת
חציך מקודשת לי אינה מקודשת אומר ליה אביי לרבא מאי שנא חציך
מקודשת לי דיאנה מקודשת אשה אומר רחמנא ולא חצי אשה ה"נ איש
אמר רחמנא ולא חצי איש א"ל יהכי השתא התם איתתא לבי תרי לא
חזיא אלא גברא מי לא חזי לבי תרי וה"ק לה דאי בעינא לבינוסב אחריתי
נסיבנא אומר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא וניפשטמו לה קידושי
בכולה מי לא תניא ה' האומר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה ואפי'
למ"ד אין כולה עולה י"ה"מ היכא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו
אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו הו"א כולה עולה מי דמי התם
בהמה הכא דעת אחרת הא לא דמיא אלא להא ד' דאמר רבי יוחנן
י' בהמה של שני שותפין הקדיש חציה ו' חזר ולקחה והקדישה קדושה
ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה שמע מינה תלת

לפיכך יש כח במאמר לפשוט והכא דעת אחרת יש חשובה כמותו המעבדת דבדר שאם אין אשה רואה אינם קידושין וזו לא נמלה אלא לחזיה לפיכך אין דיבור תפיס בה: הא לא דמיא ב' מ' מסקנא דמירואל הוא אין דבר זה דומה אלא לבהמה של שני שותפין דליכא דעת אחרת המעבדת בה והתם לא אמרי' דתקדש כולה ע"פ האחד: ואינה קריבה. הואיל ונחלתה הקדישה לא נראית לקרב שלא קידשה אלא חזיה ותמכר ויקריב אחרת בדמיה: ועושה תמורה. אם המיר בה: וסמורתה כיוצא בה שמע מינה תלת: בעלי

ואקדש אני נך. וכשתנו לו א"ל התקדשי לי מקודשת ואע"ג דלא
מני הנאה ליה: מדין ערב. ממנה שמלנו בתורה שהערב משמעבד
למלוה^ט אנו יכולין ללמוד: הינך מנה והסקדשי לפלוני. והוא שלוחו
אלא שמקדשה משלו: מקודשת. ואע"ג דממונא לאו של משלח
הוא: מדין עבד כנעני. דמתן
במתני' לקמן (דף כג.) קונה את
עצמו בכסף ע"י אחרים שאחרים
פורין אותו בזמון והוא קונה עצמו
יואל לחירות ואע"ג דלא חסר איהו
בהאי ממונא מדי: ואקדש אני לו.
לאותו פלוני בזמנה שמתן לו בשבילי:
מדין שניהם. (ס) מדין שני הדינין
הללו של ערב ושל עבד כנעני אנו
למדוין: האי דקא מקני. בעל
העבד שהוא מקנה את העבד
לחירות קא קני האי כסף שמקבל
צפדינו: ואקדש אני נך. והוא
קנילו ואמר לה התקדשי לי בכך:
מקודשת. כדמפרש ואזיל טעמיה
לקמיה: שיש להן אחריות. אדם
הוקש לקרקעות^ה דכתיב (ויקרא כה)
עם נכסים שאין להם אחריות.
שמוכר או נתון לו קרקעות ומטלטלין
זוה מושך המטלטלין והקרקעות
קנינים לו בזמניהם המטלטלין: ואין
איפכא הנו. שרריך לקנות הקרקע
באחד מן הדברים שהקרקע נקנה
בהן כגון כסף או שטר או חוקה
דעל וגדר ופריך כל שהוא והמטלטלי
נקנים אגב: באדם חשוב עסקינן.
שאינו רגיל לקבל מתנות: בהיא
הנאה ב'. שטרלה זאת לתת פרוטה
לאדם שפייסנו לזה לקבל הימנה
מתנה: וכן לענין ממונא. הך
שמעתא דרבא דליפניא קידושין מדין
ערב ומדין עבד כנעני כן לענין
ממונא מכל לו שדה ואמר לו תן
הכסף לפלוני ושדי מכורה לך זו
קנה מדין ערב הינך מנה ותהא שך
מכורה לפלוני קנה אותו פלוני ושהה
מדין עבד תן מנה לפלוני ופקנה
לו שדי זו קונה מדין שניהם: גיחא
לה. להיות נקנית בכל דהו צנין
כל שהוא ואפילו צנוצת הנאה
בעלמא: טן דו. גנופים שנים
בעל ואשתו ואפילו אינו לה אלא
לוות בעלמא: דאיתיה למחילה.
שאלם רשאי למחלו: איש אמר
רחמנא. כי יקח את אשה: איש
אמר רחמנא. כי יקח אשה: איש
לזי טרי. להנשא להם אי אפשר
הילכך האי לא קדיש אלא פלגא
וחזייה נשאר לאחר א"כ אינה
מקודשת לזה: ניפשטמו קידושי כולה.
כי אמר חציך מקודשת לי דהא
מקודשת כלשון הקדש^ט קאמר לה:
ואפי' למ"ד כו' פלוגמיהו במסקנת
תמורה^ה: הסס בהמה היא. ושלו
היא ואין מעבד על ידו מלהתקדש

הנהרות הב"ח

(א) ג' ואקדש אני נך:
(ב) רש"י ד"ה מדין שניהם
משני הדינין כ"ל ויזכר
מדין נמכר:

מוסף רש"י

קא משעבד נפשיה.
כדמיה בעלמא כלל קנין
(דש"ס ב"ב קע"ג.)
שיש להם אחריות.
קרקעות שאחריות כל
אדם (הו"ה) [המלוה]
והנחה בחציו עולה לפי
שקיימן ועומדין לפיכך
נמכרין עולין [קמ"ט כ"ב].
לפי שאין לוקח שולטת
בהן ואין אודין (דש"ס ב"ב)
ב"ב ק"ג. נכסים שאין
להם אחריות מטלטלין
אשר (ש"ס ט"ז). נכסים
שאין להם אחריות
נקנין עם ב' כו'. דבר
שהוא קנין לקרקע ואינו
קנין למטלטלין. (ב"ב ט"ז).
אם מוכר מטלטלין עם
שדה קרקע, כיון שקנה לוקח
את הקרקע באחד משלשה
קנינים נקנין מטלטלין
עמה [קמ"ט כ"ב]. טב
למיזב טן דו מלמיזב
ארמלו. טן דו. גופים
שנים כל דהוא בעל
[בבב"ט ק"ח]. משל הדיע
הוא שהנשים אומרות טוב
לשבע עם גוף שנים שמת
אלמנה (תובטות טו.) ובע"ז
לקמן (ט) לומר אשה בעל
דהו ינחא לה (ב"ב ק"א).
דבר שאין הנשמה
תלויה בו. כגון מן
הארכובה ולמטה (ש"ב)
מ. הקדיש חציה. אחד
התם (ובב"ב יב.) ואינה
קריבה. הואיל ובתחלה
הקדישה לא נראה להקריב.
דחיה הימנה חולין דמי
מעיקרו הוא. הלכך אינה
קריבה עוד ומרעה ולקחין
בדמיה אחרת (ש"ס). הואיל
ומתלה כשהקדיש חציה
לא הימנה לוקח לקריב דלא
קדישה לחיה ויזן דלא היו
דייה לא פשעה קדושה
בהיא שעתא כולה. דאין
אדם מקדיש דבר שאינו
שלו (תמורה כו.) ובע"ז
כריתות כו.). ועושה
תמורה. דהא אשה
דשותפין (ובב"ב יב.)

(א) [ע"י סג.] (ג) [לקמן
כו. וס"ג.] (א) [ע"י סג.]
(ד) כמותו עה. ימנות
קית: לקמן מה. צ"ק ק"א,
(ס) [ג"יין מ"ג.] (ו) לקמן
מ"ג. (ז) חולין סט: ק"ה.
תמורה יא. יל. עפ"י ד';
(ח) [נחמ"י יב. תמורה כו.
כריתות כו.] (ט) צ"ב קעג
ע"ב. ע"ש.] (י) [מגילה
כז ע"ב. ולקמן כז ע"ב].
(כ) [על ב ע"ב.] (ל) י"א
ע"ב.] (מ) [דפס"ר: האשה
רואה וכו' לא נתלוי].
(נ) [וע' מ"י מגילה כ:.
ד"ה שמוין.] (ס) [ויקרא
מ. ט.] (ע) [נ"ש תמורה
באמר הרי עלי עולה בהמה
וע' פרש"י שם ויש לישב
קמ"ז].

הנהרות הב"ח

(א) ג' ואקדש אני נך:
(ב) רש"י ד"ה מדין שניהם
משני הדינין כ"ל ויזכר
מדין נמכר:

מוסף רש"י

קא משעבד נפשיה.
כדמיה בעלמא כלל קנין
(דש"ס ב"ב קע"ג.)
שיש להם אחריות.
קרקעות שאחריות כל
אדם (הו"ה) [המלוה]
והנחה בחציו עולה לפי
שקיימן ועומדין לפיכך
נמכרין עולין [קמ"ט כ"ב].
לפי שאין לוקח שולטת
בהן ואין אודין (דש"ס ב"ב)
ב"ב ק"ג. נכסים שאין
להם אחריות מטלטלין
אשר (ש"ס ט"ז). נכסים
שאין להם אחריות
נקנין עם ב' כו'. דבר
שהוא קנין לקרקע ואינו
קנין למטלטלין. (ב"ב ט"ז).
אם מוכר מטלטלין עם
שדה קרקע, כיון שקנה לוקח
את הקרקע באחד משלשה
קנינים נקנין מטלטלין
עמה [קמ"ט כ"ב]. טב
למיזב טן דו מלמיזב
ארמלו. טן דו. גופים
שנים כל דהוא בעל
[בבב"ט ק"ח]. משל הדיע
הוא שהנשים אומרות טוב
לשבע עם גוף שנים שמת
אלמנה (תובטות טו.) ובע"ז
לקמן (ט) לומר אשה בעל
דהו ינחא לה (ב"ב ק"א).
דבר שאין הנשמה
תלויה בו. כגון מן
הארכובה ולמטה (ש"ב)
מ. הקדיש חציה. אחד
התם (ובב"ב יב.) ואינה
קריבה. הואיל ובתחלה
הקדישה לא נראה להקריב.
דחיה הימנה חולין דמי
מעיקרו הוא. הלכך אינה
קריבה עוד ומרעה ולקחין
בדמיה אחרת (ש"ס). הואיל
ומתלה כשהקדיש חציה
לא הימנה לוקח לקריב דלא
קדישה לחיה ויזן דלא היו
דייה לא פשעה קדושה
בהיא שעתא כולה. דאין
אדם מקדיש דבר שאינו
שלו (תמורה כו.) ובע"ז
כריתות כו.). ועושה
תמורה. דהא אשה
דשותפין (ובב"ב יב.)

במשיכה קנה האשה. ואין איפכא תנן. במתני' דהאי פירקא [להלן כו, א]. הכא מיירי שהוא אדם חשוב שאינו רגיל לקבל מתנות ויש לה הנאה בשקבל מתנה והוא אמר לה הרי את מקודשת בהנאה והוא אמר לה הרי את מקודשת בהנאה שיש לך כשקבלתי מתנה ממך. דאי לא תימא הכי למה לי למימר באדם חשוב, הכי איבעי ליה למתני מי סברת דאמר לה אגב, הכא דאמר לה בהדיא הנאה, וכי"כ הרי"ף והר"ם ז"ל [אישות פ"ה הכ"ב]. וכן לענין ממונא. תן מנה לפלוני ואתן לך ביתי כיון שנתן המנה קנה הבית, וכן הילך מנה ותן ביתי לפלוני, וכן תן מנה לפלוני ואתן לו ביתי כיון שנתן לו המנה ג"כ קנה הבית. וצ"ע למה לא הביא הר"ם ז"ל [מכירה פ"א ה"ן] אלא תן מנה לפלוני ואתן לך ביתי. אבל קדושתן. שאינה יכולה למחול אימא לא, צריכא. אשה. כי יקח איש אשה. לא חזיא. דאשת איש אסורה לאחר והוה ליה כמאן דאמר התקדשי לי ולאחר. אבל כי אמר להצני ונתרצית נתתן לה כסף או שטר מקודשת, לא רצה לומר שאין לה בו אלא חציה, אלא רצה לומר הואיל והרשות בידי ליקח אשה אחרת ותייה אשתי את ואחרת. וכתב רבינו מאיר פשיטא שהרשות בידו, ותיקן דאפילו לא אפשר למיכר בסופוקייהו דאמרין ביבמות [סו].

[א] שאינו רשאי, הכא רשאי, דכאילו התנה לה בפירוש דמי. ודעת הר"ם [אישות פ"ג ה"ט] כפי' קמא. בכולה. דהואיל וקדשה לחציה דבר שהנשמה תלויה בה קדש. התם בבהמה. שלו וליכא אלא דעת המקדש והואיל והקדיש אבר שהנשמה תלויה בו כולה ורצה לקדש. הכא. איכא דעת האשה, ואצ"פ שהוא כוון לכלולה היא לא כיוונה אלא לחציה, ולא דמיא הא אלא לבהמה של שני שותפין שאם הקדיש חציה אינה קדושה כולה.